

**ΚΑΝΟΝΕΣ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΤΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ**

Κανών α΄ του Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Περί ἀντιμίνσιου ὅτι πλυνόμενον οὐ κοινοῦται.

Ἐὰν κατὰ ἄγνοιαν πλυθῇ ἀντιμίνσιον, οὐκ ἀποτίθεται τὸν ἀγιασμόν, οὐδὲ βέβηλον γίνεται.

Κανών β΄ του Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Ὅτι οἱ δίγαμοι οὐ στεφανοῦνται, καὶ τῆς μεταλήψεως ἀπείργονται.

Ὁ δίγαμος οὐ στεφανοῦται, ἀλλὰ καὶ ἐπιτιμᾶται μὴ μεταλαβεῖν τῶν ἀχράντων μυστηρίων ἕτη δύο· ὁ δὲ τρίγαμος, ἕτη πέντε.

Κανών γ΄ του Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Περί τοῦ καταμένουτος ἐν νάρθηκι τῆς ἐκκλησίας.

Ὁ ἐξ ἀνάγκης ἐπ’ ὀλίγον χρόνον ἐν τῷ νάρθηκι τῆς ἐκκλησίας καταμονὴν ποιησάμενος, οὐ κατακρίνεται. Ἐὰν δὲ χρονίσῃ, αὐτὸς μὲν μετ’ ἐπιτιμίων ἐκβληθήσεται, ὁ δὲ ναὸς ἀπολήψεται τὰ οἰκειᾶ.

Κανών δ΄ του Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Περί τῆς γινομένης εὐποιΐας ὑπὲρ τῶν ἀδιαθέτως τελευτώντων.

Τῶν ἀδιαθέτως τελευτώντων, χρὴ δέχεσθαι τὰς ὑπὲρ αὐτῶν γινομένας εὐποιΐας, εἶγε καὶ ζῶντες πρόθεσιν εἶχον τοῦ οὕτω ταύτας τελεσθῆναι.

Κανών ε΄ του Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Ὅτι ἰχθυοφαγοῦμεν, εἰ τύχοι ὁ Εὐαγγελισμὸς τῇ μεγάλῃ Παρασκευῇ.

Ἐὰν φθάσῃ ὁ Εὐαγγελισμὸς τῇ μεγάλῃ Πέμπτῃ ἢ τῇ μεγάλῃ Παρασκευῇ, οὐχ ἀμαρτάνομεν οἴνου τηνικαῦτα μεταλαμβάνοτες καὶ ἰχθύων.

Κανών ς΄ του Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Ποῖος ἡγούμενος χειροτονεῖ ὑποδιάκονον; Ὁ ἔχων εὐχήν ἡγουμένου, πρεσβύτερος ὢν, χειροτονεῖ ἀναγνώστην καὶ ὑποδιάκονον ἐν τῇ ἰδίᾳ μονῇ.

Κανών ζ΄ του Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Περί τοῦ ἐν ἀσωτίᾳ ζήσαντος, ἔτι οὐ χειροτονεῖται.

Ἐὰν τις ἐν ἀσωτεῖᾳ ἔζησε μέχρις ἐτῶν εἴκοσιν ἢ καὶ ἐπέκεινα, εἶτα φανῇ ποιῶν ἔργα ἀρετῆς, οὐ χρὴ αὐτὸν χειροτονεῖσθαι, τὸ γὰρ ἱερὸν ἀμόλυτον εἶναι δεῖ.

Κανών η΄ του Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Ὅτι οἱ ἀπὸ δυσφήμου γέννας παῖδες δύνανται χειροτονεῖσθαι.

Οἱ ἀπὸ παλλακίδος ἢ διγάμων ἢ τριγάμων τικτόμενοι παῖδες, ἐὰν ἄξιον ἱερωσύνης ἐπιδειξῶνται βίον, χειροτονοῦνται.

Κανών θ΄ του Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Ὅτι τῷ τελευτῶντι καὶ μετὰ τὸ φαγεῖν κοινωνητέον.

Δεῖ μεταδιδόναι τῆς θείας κοινωνίας τῷ ἀσθενοῦντι, ἀποθανεῖν κινδυνεύοντι, καὶ μετὰ τὸ γεύσασθαι βρώσεως.

Κανών ι΄ του Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Περί τῆς χάριν ἀσπασμοῦ γονυκλισίας.

Χρὴ χάριν ἀσπασμοῦ κλίνειν γόνυ ἐν Κυριακῇ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ Πεντηκοστῇ, οὐ μὴν τὰς ἐξ ἔθους γονυκλισίας ποιεῖν.

Κανών ια΄ του Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Περί τῆς ὑπὲρ τριῶν ἀνθρώπων προσκομιδῆς.

Οὐχ ἁμαρτάνει τις ὑπὲρ τριῶν ἀνθρώπων μίαν προσκομίζων προσφορὰν ἢ μίαν ἄπτων κανδήλαν.

Κανὼν β΄ τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Περί τοῦ μὴ σφραγίζειν τὸ ἐν τῇ προθέσει ποτήριον.

Ἵτι οὐ χρή σφραγίδα ποιεῖν ἐν τῇ εὐχῇ τοῦ σκευοφυλακίου ἐπὶ τὸ ἅγιον ποτήριον.

Κανὼν γ΄ τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Πότε ἐφεῖται λειτουργεῖν χωρὶς θερμοῦ;

Ἵτι οὐ χρή ἄνευ θερμοῦ λειτουργῆσαι πρεσβύτερον, εἰ μὴ κατὰ πολλὴν περίστασιν, καὶ εἰ οὐδαμῶς εὐρίσκεται θερμόν.

Κανὼν ιδ΄ τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Περί τοῦ ἀθετήσαντος μοναχοῦ τὸ σχῆμα, καὶ πάλιν ἐπιστρέψαντος.

Τὸν ἀθετήσαντα μοναχὸν τὸ σχῆμα καὶ πάλιν ἐπιστρέψαντα, δεῖ πάλιν ἐνδύειν αὐτόν, ἦν ἀπεδύσατο μοναχικὴν στολήν, χωρὶς τῶν τεταγμένων εὐχῶν.

Κανὼν ιε΄ τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Πότε ἐκχωρεῖται ταῖς μοναζούσαις ἢ εἰς τὸ ἅγιον βῆμα εἴσοδος.

Δεῖ τὰς μοναζούσας εἰσέναι εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον καὶ ἄπτειν κηρὸν καὶ κανδήλαν καὶ κοσμεῖν αὐτὸ καὶ σαροῦν.

Κανὼν ις΄ τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Περί μοναχῶν γεωργικῶν ἐργαζομένων τῇ μεγάλῃ μ΄.

Οὐ χρή τοὺς μοναχοὺς τῇ μεγάλῃ Τεσσαρακοστῇ ἔργα γεωργικὰ μετιέναι καὶ προφάσει τούτων εἰς οἶνον καταλύειν καὶ ἔλαιον, ταῦτα γὰρ γαστριμαργίας εἰσὶν ἐπιτηδεύματα.

Κανὼν ιζ΄ τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Διὰ πόσας αἰτίας ὑποχωρεῖ ὁ μοναχὸς τῆς ἰδίας μονῆς;

Διὰ τρεῖς αἰτίας ἐφεῖται τῷ μοναχῷ τῆς ἰδίας ἀναχωρεῖν μονῆς· ἐὰν ἦ ὁ ἡγούμενος αἰρετικὸς, ἐὰν εἴσοδος γυναικῶν εἰς τὴν μονὴν γίνεται, καὶ ἐὰν παιδία κοσμικὰ ἐν τῷ κοινοβίῳ μανθάνωσιν.

Κανὼν ιη΄ τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Ἵτι ἄτοπον τὰ ἐν τῇ μονῇ δημοσιεύεσθαι.

Ἄτοπον γὰρ τὰ ἐν τῇ μονῇ πραττόμενα δι' αὐτῶν δημοσιεύεσθαι.

Κανὼν ιθ΄ τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Περί τῶν ἐν ἐπιτιμίοις μοναχῶν, ὅπως χρή ἀναστρέφεσθαι ἐν τῇ μονῇ.

Τοὺς ὄντας ἐν ἐπιτιμίοις μοναχοὺς χρή συνεσθίειν τοῖς λοιποῖς καὶ συνεύχεσθαι, μετέχειν δὲ καὶ εὐλογίας, ἥτοι κατακλαστοῦ, ἅμα τῇ αὐτῶν ἐξομολογήσει.

Κανὼν κ΄ τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Ὅπως χρή τοὺς μοναχοὺς διαιτᾶσθαι ἐν ταῖς τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῶν τοῦ Χριστοῦ γεννῶν νηστεῖαις κατὰ τὴν τετάρτην καὶ παρασκευὴν.

Τῇ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων νηστεία καὶ τῇ τοῦ ἁγίου Φιλίππου χρή τοὺς ἐν τῇ μονῇ καθημένους μοναχοὺς, τετράδος καὶ παρασκευῆς, ἅπαξ πρὸς ἑσπέραν σιτεῖσθαι, τοὺς δὲ ἐργαζομένους, μετὰ τὴν ἕκτην γεύεσθαι ὄραν καὶ ἑσπέρας δειπνεῖν.

Κανὼν κα΄ τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Περί φθαρείσης ὑπὸ βαρβάρων μοναστρίας.

Ἐὰν φθαρῇ μοναστρία ὑπὸ βαρβάρων ἢ ἀτάκτων ἀνδρῶν, καὶ ἦν ὁ προτοῦ βίος αὐτῆς ἄμεπτος, εἰς τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐπιτιμᾶται. Εἰ δὲ ὁ πρόφην αὐτῆς βίος μεμολυσμένος ἦν, τὸ τῆς μοιχείας ἐπιτίμιον ἐκπληροῖ.

Κανὼν κβ΄ τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Περί τοῦ πανουργία ἀποκαρέντος, καὶ ἀποστάντος, εἶτα μετανοήσαντος.

Ὁ τὸ μοναχικὸν ἐνδὺς σχῆμα φόβῳ στρατείας ἢ ἄλλῃ τινι πανουργία, ὡς δῆθεν τούτου καταγελῶν, καὶ τοῦτο μετὰ τὴν ἀνάγκην ἢ τὴν ὑπόκρισιν ἀποθέμενος, εἰς τεσσαρακοστὰς τρεῖς ἡμερῶν ἐπιτιμᾶται, καὶ οὕτω τῇ ἀγία πρόσεισι κοινωνία.

Κανών κγ' τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Περί μοναχοῦ νέου πρεσβυτέρου μεταδιδόντος μοναστριαίς.

Μοναχοῦ πρεσβυτέρου νέου μοναστριαίς ὑπηρετοῦντος καὶ μεταδιδόντος εὐχαῖς, οὐ χρή κοινωνεῖν ἐξ αὐτοῦ.

Κανών κδ' τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Περί τοῦ μὴ δεῖν τὸν ἡγούμενον ἀφαιρεῖν τὸ κουκούλιον τοῦ μαθητοῦ, καὶ ἀποπέμπειν αὐτόν.

Ἵτι οὐ χρή τὸν ἡγούμενον τὸ κουκούλιον τοῦ μαθητοῦ ἐκβάλλειν καὶ διώκειν αὐτόν.

Κανών κε' τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Περί τοῦ ἀθετήσαντος τὸ ἅγιον σχῆμα, καὶ μὴ μετανοοῦντος.

Τὸν ἀθετήσαντα τὸ ἅγιον σχῆμα καὶ μὴ διορθούμενον, οὐ χρή ὑπὸ στέγην ἄγειν ἢ χαίρειν λέγειν αὐτῷ.

Κανών κς' τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Περί τοῦ ἐπιζητοῦντος ἐν ἀσθενείᾳ τὸ βάπτισμα, ἢ τὸ ἅγιον σχῆμα, ὅτι δοτέον.

Ἐάν τις ἀσθενῆς ἦ καὶ ἐπιζητῇ τὸ ἅγιον βάπτισμα ἢ τὸ ἅγιον σχῆμα, χρή διδόναι ἀνυπερθέτως καὶ μὴ κωλύειν τὴν χάριν.

Κανών κζ' τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Ἵτι οὐ λειτουργητέον τὸν ἱερομόναχον ἄνευ μανδύου.

Ἵτι οὐ χρή λειτουργῆσαι πρεσβύτερον μοναχὸν ἄνευ μανδύου.

Κανών κη' τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Περί τῶν ἄδηλα πταίσματα ἐξομολογουμένων, ὅπως δεόν οἰκονομῆσαι τούτους.

Τοὺς ἄδηλα πταίσματα ἐξομολογουμένους, τῆς μὲν κοινωνίας ἀπείργειν δεῖ τὸν δεχόμενον τὴν ἐκείνων ἐξομολόγησιν· εἰς δὲ τὴν ἐκκλησίαν αὐτοὺς εἰσέρχεσθαι μὴ κωλύειν, μηδὲ θριαμβεύειν τὰ κατ' αὐτούς, ἀλλ' ἐπιεικῶς τούτους νουθετεῖν, τῇ μετανοίᾳ προσανέχειν καὶ προσευχῇ καὶ οἰκονομεῖν τὰ προσήκοντα τούτοις ἐπιτίμια, κατὰ τὴν ἐκάστου προαίρεσιν.

Κανών κθ' τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Περί τῆς μοιχῶν, κτηνοβατῶν καὶ ἀνδροφόνων οἰκονομίας παρὰ τῶν πνευματικῶν.

Μοιχοὶ καὶ κτηνοβάται καὶ ἀνδροφόνοι καὶ οἱ τοιοῦτοι, ἐὰν οἴκοθεν τὴν ἰδίαν ἐξομολογήσωνται ἀνομίαν, ἄδηλον τοῖς πολλοῖς ἔτι τυγχάνουσιν, τῆς κοινωνίας μὲν κωλύονται καὶ τὰ ἐπιτίμια δέχονται, εἰς τὴν ἐκκλησίαν δὲ εἰσερχόμενοι ἴστανται μέχρι τῆς τῶν κατηχουμένων εὐχῆς. Ἐὰν δὲ δηλα τὰ τούτων ὡσι πταίσματα, τότε λοιπὸν κατὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν θεσμόν ἐκπληροῦσι τὰ ἐπιτίμια.

Κανὼν λ' τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Περί ἐξομολογήσεως κοσμικοῦ.

Ἐὰν ἐξομολογήσῃται λαϊκὸς τὰ ἑαυτοῦ σφάλματα ἐκ προαιρέσεως, δύναται ποιῆσαι οἰκονομίαν ὁ δεχόμενος.

Κανὼν λα' τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Ἵτι κατ' ἐπιτροπὴν ἐπισκόπου καὶ πρεσβύτερος ποιεῖ σταυροπήγιον.

Κατ' ἐπιτροπὴν τοῦ ἐπισκόπου ποιεῖ σταυροπήγιον καὶ πρεσβύτερος.

Κανὼν λβ' τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Περί τοκογλυφούντων ποιινῆς.

Ἵτι οὐ χρή μεταδιδόναι τοῖς λαμβάνουσιν τόκον, ἢ συνεσθίειν αὐτοῖς, ἐπιμένουσι τῇ παρανομίᾳ.

Κανὼν λγ' τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Ὅπως διαιτᾶσθαι δεῖ τοὺς μοναχοὺς τῇ δ' καὶ τῇ ς' τῆς Τυροφάγου

Δεῖ νηστεύειν τοὺς μοναχοὺς τῇ τετράδι τῆς Τυροφάγου καὶ τῇ παρασκευῇ, καὶ μετὰ τὴν τῶν Προηγιασμένων ἀπόλυσιν ἐσθίειν τυρόν, ὅπῃ ἂν ἐπιχωριάζωσιν, εἰς ἀνατροπὴν τοῦ δόγματος τοῦ Ἰακώβου καὶ τῆς τῶν Τετραδιτῶν αἰρέσεως.

Κανὼν λδ' τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Περί τοῦ παλλακὴν ἔχοντος, ὅτι ἀποβλητέος τῆς Ἐκκλησίας.

Εἰ τις παλλακὴν κεκτημένος, οὐ βούλεται ἢ καταλιπεῖν αὐτήν ἢ εὐλογηθῆναι καὶ μετὰ ἱερολογίας ἔχειν, οὐ χρὴ δέχεσθαι τὰ παρ' αὐτοῦ προσφερόμενα τῇ ἐκκλησίᾳ, ἥς τοὺς θείους θεσμούς διὰ τῶν ἔργων καταφρονῶν ἐνουβρίζει.

Κανὼν λε' τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Περί μοναχοῦ ἀποθεμένου τὸ σχῆμα, κρεωφαγήσαντός τε, καὶ γήμαντος, ὅτι ἀναθεματίζεται.

Ἐὰν μοναχὸς τὸ ἅγιον ἀποθέμενος σχῆμα κρεωφαγήσῃ καὶ γυναῖκα λάβῃ, δεῖ, μὴ ἐπιστρέφοντα τοῦτον, ἀναθέματι καθυποβληθῆναι καὶ ἄκοντα τὰ μοναχικὰ ἐνδυθῆναι καὶ μοναστηρίῳ ἐγκατακλεισθῆναι.

Κανὼν λς' τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Ὅτι οὐ δεῖ καὶ τὸν ἅπαξ πορνεύσαντα χειροτονηθῆναι.

Οὐ δεῖ τὸν ἅπαξ πορνεύσαντα χειροτονεῖσθαι, εἰ καὶ τοῦ πάθους ἀπέστη, φησὶ γὰρ ὁ μέγας Βασίλειος· Εἰ καὶ νεκροὺς ἀνιστᾷ ὁ τοιοῦτος, ἱερεὺς οὐ γενήσεται.

Κανὼν λζ' τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Περί ἀδελφοῦ τοῦ ὀνομαζομένου κατὰ τὸν Ἀπόστολον πόρνου.

Ὁ ἀπόστολος λέγων· Εἰ τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν, οὐχ ὄν ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα πορνεύοντα λέγειν δοκεῖ, ἀλλὰ τὸν ὀνομαζόμενον, ἥτοι πᾶσι γινωσκόμενον. Τὰ γὰρ ἀναισχύντως πλημμελούμενα, πλείονα τὴν τιμωρίαν ἐφέλκεται.

Κανὼν λη' τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Περί τοῦ μὴ εἰσιέναι τὴν λεχῶ εἰς τὸν κοιτῶνα, ἐν ᾧ κείται τὸ βρέφος αὐτῆς βαπτισθῆν.

Ἐὰν γυναικὸς γεννησάσης τὸ βρέφος κινδυνεύῃ ἀπὸ ἡμερῶν τριῶν ἢ πέντε, τὸ μὲν βρέφος βαπτίζεσθω, ἄλλην δὲ γυναῖκα βεβαπτισμένην καὶ καθαρὰν δέον θηλάζειν αὐτό, τὴν δὲ τούτου μητέρα, ἐν ᾧ τὸ βρέφος κείται κοιτῶνι, μὴ εἰσιέναι, μήτε ἄπτεσθαι ὅπως αὐτοῦ, ἕως ἡμέρας τεσσαράκοντα, ἐφ' ᾧ εἰς τέλος καθαρῆναι καὶ λαβεῖν παρὰ τοῦ ἱερέως εὐχήν.

Ὁ ἐκ τῶν ἑπτὰ α' Κανὼν τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Περί τοῦ μὴ ὁδοιπορεῖν ἄνευ ἀνάγκης ἐν Κυριακῇ.

Ὅτι οὐ δεῖ ὁδοιπορεῖν ἄνευ ἀνάγκης ἢ βίας ἐν Κυριακῇ.

Ὁ ἐκ τῶν ἑπτὰ β' Κανὼν τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Τίνα βιβλία οὐ δεκτέα;

Τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ Παύλου καὶ τὰ λεγόμενα Βροντολόγια καὶ Σεληνοδρόμια ἢ Καλανδολόγια οὐ χρὴ δέχεσθαι, βέβηλα γὰρ πάντα.

Ὁ ἐκ τῶν ἑπτὰ γ' Κανὼν τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Ὡσαύτως περὶ μὴ δεκτῶν βιβλίων.

Τὴν Ἀποκάλυψιν Ἑσδρα καὶ Ζωσιμᾶ καὶ τὰ δύο Μαρτύρια τοῦ ἁγίου Γεωργίου καὶ τῶν ἁγίων μαρτύρων Κηρύκου καὶ Ἰουλίττης καὶ τὴν βίβλον Μάρκου καὶ Διαδόχου οὐ χρὴ δέχεσθαι, ἀπόβλητα γὰρ καὶ οὐ δεκτά.

Ὁ ἐκ τῶν ἑπτὰ δ' Κανὼν τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Ὅτι τὴν Διακαινησίμου ἐβδομάδα οὐ δεῖ ἐργάζεσθαι, οὐδὲ τὰς πέμπτας φυλάττειν.

Ὅτι οὐ δεῖ ἐργάζεσθαι τὴν ἐβδομάδα τῆς Διακαινησίμου, οὐδὲ τῷ σαββάτῳ τῆς ἀπολυσίμου ψάλλειν τὸν ἄμωμον, οὐδὲ τὰς πέμπτας φυλάττειν.

Ὁ ἐκ τῶν ἑπτὰ ε' Κανὼν τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Ἐπιτίμιον τοῦ πατροκτόνου, καὶ τοῦ φονέως.

Ὁ χειρισάμενος τὸν ἑαυτοῦ πατέρα καὶ ἀποκτείνας ἔκουσίως, τὰ τοῦ φόνου ἐπιτίμια τελέσει ἔτη τριάκοντα πέντε.

Ὁ ἐκ τῶν ἑπτὰ ς' Κανὼν τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Ὅτι καὶ μοναχὸς βαπτίζει ἐν ἀνάγκῃ.

Κατὰ περίστασιν καὶ μοναχὸς λιτὸς βαπτίζει, ὡσαύτως καὶ διάκονος κατὰ περίστασιν βαπτίζει.

Ὁ ἐκ τῶν ἑπτὰ ζ' Κανὼν τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Ὅτι καὶ ἄνευ ἱερέως βαπτίζονται τὰ νήπια ἐν ἀνάγκῃ, μόνον διὰ χριστιανοῦ.

Χρη τὰ ἀβάπτιστα νήπια, ἐὰν εὐρεθῆ τις εἰς τόπον μὴ ὄντος ἱερέως, βαπτισθῆναι. Εἰ βαπτίσει δὲ καὶ ὁ ἴδιος πατὴρ ἢ οἰοσδήποτε ἄνθρωπος, μόνον ἵνα ἔσθι χριστιανός, οὐκ ἔστιν ἁμαρτία.

Ὁ ἐκ τῶν ἑννέα α΄ Κανῶν ἐκ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν συνάξεων τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Πῶς κατ' ἀνάγκην εἰσερχόμεθα καὶ ψάλλομεν καὶ ἐν ταῖς τῶν αἰρετικῶν ἐκκλησίαις.

Τὰς Ἐκκλησίας, τὰς ὑπὸ τῶν αἰρετικῶν ἐνθρονισθείσας, παρακελευόμεθα ὡς εἰς κοινὸν οἶκον κατ' ἀνάγκην εἰσιέναι καὶ ψάλλειν, πῆξαντες ἐν μέσῳ σταυρόν, ἐν δὲ τῷ θυσιαστηρίῳ μῆτε εἰσέρχεσθαι, μῆτε θυμιᾶν, μῆτε εὐχὴν ἐπιτελεῖν, μῆτε κανδήλαν ἢ λύχνον ἄπτειν.

Ὁ ἐκ τῶν ἑννέα ς΄ Κανῶν ἐκ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν συνάξεων τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Πῶς γίνεται δεκτὸς ὁ τὸ σχῆμα ἀθετήσας καὶ πάλιν ἐπιστρέφων μοναχός.

Ὅτι δεῖ τὸν ἀθετοῦντα μοναχὸν τὸ ἅγιον σχῆμα καὶ πάλιν ἐπιστρέφοντα κατηχεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν τὰ δέοντα, ἀλλ' οὐχὶ ἐκ τῶν κατηχήσεων. Ἀλλ' ἕκαστος ἐξ ὧν ἐπιχορηγεῖται ὑπὸ τοῦ Κυρίου λόγων, καὶ ψάλλειν τὸν κατανυκτικὸν κανόνα τοῦ πλαγίου ἤχου, καὶ τιθέναι τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὑποκάτω τῆς ἁγίας τραπέζης ὡς ἐπὶ τοῦ σχήματος, καὶ ἀπὸ τοῦ Εὐαγγελίου τῆς λειτουργίας κουρεύειν αὐτὸν τὸν ἡγούμενον καὶ ἐνδύειν τὸ σχῆμα μὴδὲν ἐκφωνοῦντα.

Ὁ ἐκ τῶν ἑννέα θ΄ Κανῶν ἐκ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν συνάξεων τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Ὅτι οὐ χρὴ κοινωνεῖν ἐκ χειρῶν τοῦ μὴ νηστεύοντος ἱερέως.

Τὸν μὴ νηστεύοντα τετράδα καὶ παρασκευὴν ἱερέα οὐ χρὴ κοινωνεῖν ἐξ αὐτοῦ, κἂν δοκῇ ὀρθόδοξος εἶναι, τὸ γὰρ ἐκ μέρους εὐσεβεῖν καὶ ἐκ μέρους κοινοῦσθαι βέβηλον.

Ὁ ἐκ τῶν ἑννέα ις΄ Κανῶν ἐκ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν συνάξεων τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Ὅτι οἱ ἐργαζόμενοι μοναχοὶ ἔσθίουσι δις τῇ Μ΄.

Ὅτι δεῖ τοὺς ἐργαζομένους μοναχοὺς τῇ ἁγίᾳ Τεσσαρακοστῇ, τὴν ἐνάτην ὥραν γεύσασθαι ἄρτου βραχείος καὶ τῇ ἑσπέρᾳ δειπνεῖν.

Ὁ ἐκ τῶν ἑννέα ιζ΄ Κανῶν ἐκ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν συνάξεων τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Ὅτι τοῖς μοναχοῖς οὐ καταλυτέον εἰς οἶνον καὶ ἔλαιον τῇ Μ΄.

Ὅτι οὐ χρὴ ἐν τῇ ἁγίᾳ Τεσσαρακοστῇ τοὺς μοναχοὺς ἐργασίαν ποιεῖν καὶ προφάσει τοῦ ἔργου καταλύειν εἰς οἶνον καὶ ἔλαιον, ταῦτα γὰρ γαστριμαργίας ἐπιτηδεύματα.

Ὁ ἐκ τῶν ἑννέα ιθ΄ Κανῶν ἐκ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν συνάξεων τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Διὰ τίνες λόγους ἐπιτρέπεται τῷ μοναχῷ τῆς οἰκείας μονῆς ἀπέρχεσθαι;

Πόσαι κεφάλαια ἐκβάλλουσι τὸν μοναχὸν ἀπὸ τῆς μονῆς; Πρῶτον μὲν, εἰ ἔστιν ὁ ἡγούμενος αἰρετικός· δεύτερον, εἰ ἔστιν εἴσοδος γυναικῶν ἐν τῇ μονῇ· τὸ δὲ τρίτον, ἐὰν παῖδια μανθάνωσι κοσμικὰ ἐν τῷ κοινοβίῳ. Ἀτοπον γὰρ τοῦτο, τὸ δημοσιεύεσθαι τὰ ἐν τῇ μονῇ καλῶς πρᾶττόμενα, ὡς φησι τὸ Εὐαγγέλιον· Μὴ σαλπίζετε ἔμπροσθεν ὑμῶν, ὅταν εὖ ποιῆτε.

Ὁ ἐκ τῶν ἑννέα κθ΄ Κανῶν ἐκ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν συνάξεων τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Πῶς νηστεύομεν κατὰ τὴν νήστιμον τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τοῦ ἁγίου Φιλίππου;

Τὴν τεσσαρακοστὴν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, ἥτοι τὴν νήστιμον αὐτῶν, χρὴ νηστεύειν τετράδι καὶ παρασκευῇ τοὺς ἐργαζομένους ἕως ὥρας ἑκτης, καὶ οὕτω γεύεσθαι καὶ τὴν ἐνάτην ὥραν ἄριστᾶν. Ὡσαύτως δὲ καὶ τοῦ ἁγίου Φιλίππου, ὥραν ἕκτην γεύεσθαι καὶ ἑσπέρας δειπνεῖν, τοὺς δὲ ἐν τῇ μονῇ, ἅπαξ ἕως ἑσπέρας.

Ὁ ἐκ τῶν ἑννέα νς΄ Κανῶν ἐκ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν συνάξεων τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Ὅτι καὶ μοναχός εὐλογεῖ τὴν τράπεζαν.

Ἐὰν πρεσβύτερός ἐστιν ἢ διάκονος ἢ ἀναγνώστης καθηρημένος καὶ εὐρεθῆ μοναχός, εὐλογεῖ τὴν τράπεζαν.

Ὁ ἐκ τῶν ἑννέα ξς΄ Κανῶν ἐκ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν συνάξεων τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. Ὅτι οὐ χρὴ συνεσθίειν μετὰ τοῦ ἀθετήσαντος τὸ σχῆμα, οὔτε χαίρειν αὐτῷ λέγειν.

Ἐάν τις ἀθετήσῃ τὸ ἅγιον σχῆμα καὶ οὐ διορθοῦται, τὴν δὲ ὀρθοδοξίαν κρατῆ, οὐ χρή τὸν τοιοῦτον ὑπὸ στέγην ἄγειν, οὔτε συνεσθίειν ἢ χαίρειν λέγειν.

Ἐπιστολὴ κανονικὴ τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως.

Ὅσῃ ἔχει ἐπιποθίαν ἢ τιμιότης σου ἰδεῖν τὴν ταπείνωσιν ἡμῶν, τοσαύτην οἰέσθω καὶ τὴν ἡμετέραν εἶναι πρὸς τὴν κατ' ὀφθαλμοὺς ὀμιλίαν. Ἀλλ' ἐπειδὴ γέγραπται· Οὐ τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεοῦντος Θεοῦ, αὐτῷ ἀναθετόν τὸν πόθον καὶ ἐπιρριπτέον τὴν μέριμναν, καὶ αὐτὸς ποιήσει, ὅπηνίκα καὶ βούλεται, θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτόν. Τὸ δὲ νῦν ἔχον, ἀναγκαῖον περὶ τῶν προταθέντων κεφαλαίων ὑπὸ τῶν πνευματικῶν ἡμῶν ἀδελφῶν, Ἰλαρίωνος καὶ Εὐστρατίου, μεσολαβούσης τῆς σῆς εὐλαβείας, ἀποκριθῆναι τὰ εἰκότα. Ὡς ἂν δὲ εὐσύνοπτα γένηται τὰ λεγόμενα, ἐκάστου προταθέντος κεφαλαίου, κατὰ συνέχειαν καὶ ἢ ἀπόκρισις εἶη.

Ἐρώτησις α' εἰς Νικηφόρον Κωνσταντινουπόλεως. Εἰ προσδεκτέοι οἱ χειροτονηθέντες ἐν Ῥώμῃ, Νεαπόλει καὶ Λογγοβαρδία.

Ἐρώτησις. Περί τῶν χειροτονηθέντων πρεσβυτέρων ἐν Ῥώμῃ, ἐν Νεαπόλει καὶ Λογγοβαρδία ἀκηρύκτων καὶ ἀπολελυμένων, εἰ χρή τούτους δέχεσθαι καὶ κοινωνεῖν αὐτοῖς καὶ συνεσθίειν καὶ συμψάλλειν. Ἀπόκρισις. Ἐν καιρῷ αἰρέσεως, οὐ κατὰ τὰ ἐν εἰρήνῃ τυπωθέντα πάντως ἀπαρλείπτως γίνεται, διὰ τὴν ἀναγκάζουσαν χρείαν, ὅπερ φαίνεται πεποηκῶς ὅτε μακαριώτατος Ἀθανάσιος καὶ ὁ ἀγιώτατος Εὐσέβιος, ὑπερορίους χειροτονίας ἀμφότεροι ποιησάμενοι. Καὶ νῦν δὲ τὸ αὐτὸ ὁράται πραττόμενον ἐν τῇ παρούσῃ αἰρέσει, ὥστε οἱ ἀποδηλωθέντες, εἰ οὐ προδήλως εἰσὶ κατεγνωσμένοι, οὐδαμῶς ἐκ τοῦ οὕτω χειροτονηθῆναι ἀποτρόπαιοι, ἀλλὰ προσδεκτέοι κατὰ τὰς τέσσαρας προτάσεις.

Ἐρώτησις β' εἰς Νικηφόρον Κωνσταντινουπόλεως. Περί τῶν ἐν Σικελίᾳ χειροτονηθέντων.

Ἐρώτησις. Περί τῶν χειροτονηθέντων πρεσβυτέρων ὑπερόρια ἐν Σικελίᾳ, εἰ χρή τούτους δέχεσθαι. Ἀπόκρισις. Τοῦτο τὸ ἐρώτημα, ὅμοιον τοῦ προτεθέντος, εἰ καὶ καθ' ὕφεσιν τόπου. Ὁμοίως οὖν δηλονότι ἔξει καὶ τὴν ἀπόκρισιν.

Ἐρώτησις γ' εἰς Νικηφόρον Κωνσταντινουπόλεως. Ὅτι οὐ χρή εἰσιέναι χάριν εὐχῆς εἰς τὰς ὑπὸ αἰρετικῶν ἱερέων κοινωθεισὰς καὶ κατεχομένας ἐκκλησίας.

Ἐρώτησις. Περί τῶν κοινωθεισῶν ἐκκλησιῶν ἐκ τῶν ἱερέων, κοινωησάντων τῇ αἰρέσει, καὶ κατεχομένων ὑπ' αὐτῶν, εἰ χρή εἰσιέναι εἰς αὐτὰς χάριν εὐχῆς καὶ ψαλμωδίας. Ἀπόκρισις. Οὐ χρή τὸ καθόλου εἰς τοιαύτας ἐκκλησίας εἰσιέναι, κατὰ τοὺς εἰρημένους τρόπους, ἐπειδὴ γέγραπται· Ἰδοὺ ἀφίεται ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. Ἄμα γὰρ τῷ εἰσαχθῆναι τὴν αἵρεσιν, ἀπέστη ὁ ἔφορος τῶν ἐκεῖσε ἄγγελος, κατὰ τὴν φωνὴν τοῦ μεγάλου Βασιλείου, καὶ κοινὸς οἶκος ὁ τοιοῦτος χρηματίζει ναός, καί· Οὐ μὴ εἰσέλθω, φησὶν, εἰς ἐκκλησίαν πονηρευομένων, καὶ ὁ ἀπόστολος· Τίς συγκατάθεσις ναοῦ Θεοῦ μετὰ εἰδώλων;

Ἐρώτησις δ' εἰς Νικηφόρον Κωνσταντινουπόλεως. Ὅτι ἐφέϊται καὶ τοῦτο, καὶ τὸ λειτουργεῖν ἐν αὐταῖς, προηγουμένης τῆς τῶν ἀνοιξίων τελετῆς.

Ἐρώτησις. Περί τῶν κοινωθεισῶν Ἐκκλησιῶν ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἱερέων καὶ (μὴ) κατεχομένων ὑπ' αὐτῶν, εἰ χρή ἐν αὐταῖς ψάλλειν καὶ εὐχεσθαι. Ἀπόκρισις. Χρή μὲν οὖν εἰσιέναι ἐν ταῖς τοιαύταις ἐκκλησίαις εἰς τὸ ψάλλειν καὶ εὐχεσθαι, ἀλλ' εἴπερ ἀσφαλῶς μὴ καταχραίνονται ὑπὸ τῶν (αὐτῶν), ἀλλὰ κατέχονται ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων ἐς τὸδε. Τετύπεται δὲ ἐνταῦθα, ὑπὸ σεσωσμένου ἐπισκόπου ἢ ἱερέως, τὰ ἀνοιξία τῆς ἐκκλησίας γίνεσθαι, ὑποφαινομένης εὐχῆς, ὥστε, εἰ τοῦτο γένοιτο, καὶ τὸ λειτουργεῖν ἐκεῖσε οὐκ ἀπᾶδον. Παράδειγμα τὸ τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον, ὑπὸ Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως παρακαλούμενον, μίαν ταύτην χάριν παρασχέσθαι, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἕνα ναὸν παραδοῦναι τοῖς Ἀρειανοῖς εἰς τὸ συνάγεσθαι, κατανεῦσαι, ἄνπερ ἐν Κωνσταντινουπόλει λήψοιτο καὶ αὐτὸς τὴν αὐτὴν χάριν, τοῦ συνάγεσθαι τοὺς ὀρθοδόξους ἐν ἐνὶ ναῷ, προκατεχομένῳ ὑπὸ τῶν Ἀρειανῶν.

Ἐρώτησις ε' εἰς Νικηφόρον Κωνσταντινουπόλεως. Ὅτι οὐ χρή εἰσιέναι εἰς κοιμητήρια ἁγίων, κατεχόμενα ὑπὸ μιανθέντων ἱερέων, εἰ μὴ τοι πρὸς τὸ ἀσπάσασθαι τὸ ἅγιον λειψανον.

Ἐρώτησις. Περὶ τῶν ἐν σώματι ἀγίων, εἰ χρή εἰσιέναι εἰς κοιμητήρια αὐτῶν καὶ εὐχεσθαι καὶ προσκυνεῖν αὐτοῖς, κατεχομένοις ὑπὸ τῶν μιανθέντων ἱερέων. Ἀπόκρισις. Οὐ παραχωρεῖ ὁ κανὼν, κατὰ τὰ προδηλωθέντα, εἰσιέναι εἰς τὰ κοιμητήρια αὐτῶν, γέγραπται [γάρ] Ἰνατί ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; Εἰ μὴ τι ἂν ἐξ ἀνάγκης, κατὰ μόνον τὸ ἀσπάσασθαι τὸ τοῦ ἀγίου λείψανον, ἢ εἴσοδος γένοιτο.

Ἐρώτησις ζ' εἰς Νικηφόρον Κωνσταντινουπόλεως. Πῶς δεκτέον τοὺς ἐκ τῶν κοινωθέντων ἱερέων λαβόντας τὸ σχῆμα;

Ἐρώτησις. Περὶ τῶν λαβόντων τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἐκ τῶν κοινωθέντων ἱερέων, πῶς τούτους δέχεσθαι δεῖ; Ἀπόκρισις, Ὁμολογοῦντας ἡμαρτηκέναι καὶ ἐπιτιμηθέντας χρόνῳ τινί, εἴθ' οὕτω δεχομένους παρὰ σεσωσμένου πρεσβυτέρου, προσδεκτέον.

Ἐρώτησις ζ' εἰς Νικηφόρον Κωνσταντινουπόλεως. Περὶ μοναχῶν ἢ κληρικῶν προστεθέντων τῇ αἰρέσει.

Ἐρώτησις. Περὶ τῶν ὑπογραψάντων μοναχῶν καὶ κληρικῶν ἐν τῇ αἰρέσει, πῶς χρή τούτους δέχεσθαι, χωρὶς ἐπιτίμιου ἢ μετὰ ἐπιτίμιου, ἐὰν ὁμολογήσωσι μηκέτι ἐνεργεῖν ἐν τῇ ἱερατείᾳ; Καὶ εἰ ἐξεστὶν ἡμῖν διδόναι ἐπιτίμιον τοῖς τοιούτοις. Ἀπόκρισις. Δηλονότι μετὰ τῶν προσηκόντων ἐπιτιμίων. Οὕτω γὰρ τοὺς καρποὺς τῆς μετανοίας ἐπιδεικνύμενοι, εἶεν ἂν ἄξιοι συναφθῆναι τῷ ὀρθοδόξῳ σώματι· διδόναι δὲ ὑμᾶς ἐπιτίμιον τοῖς τοιαύτοις, οὐκ ἀποκριτέον, γέγραπται γάρ· Ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε.

Ἐρώτησις η' εἰς Νικηφόρον Κωνσταντινουπόλεως. Ὅτι οὐ δεῖ συνεσθίειν ἢ συμψάλλειν μετὰ τοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος μοναχοῦ.

Ἐρώτησις. Περὶ τῶν μοναχῶν τῶν ἀδιαφόρως παραβαλλόντων τοῖς τυχοῦσι καὶ συνευχομένοις καὶ συνεσθίουσιν αὐτοῖς, εἰ χρή δέχεσθαι τοὺς τοιούτους εἰς συνεστίασιν καὶ ψαλμωδίαν. Ἀπόκρισις. Τοῦ ἀποστόλου λέγοντος· Στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν, ἣν παρέλαβε παρ' ἡμῶν· καὶ πῶς οὐχὶ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν τὸ καλὸν κρίνετε; Εἰ μὲν οὖν ἀπόσχονται τῆς ἐφάμαρτου συνηθείας, καταδεχόμενοι καὶ ἐπιτιμίαν τὴν προσήκουσαν, δεκτέοι ἐπιτηρητέον δέ, τίνες εἰσὶν οὓς φατε τυχόντας, ἄρα αἰρετικοὶ ἢ προδήλως κατεγνωσμένοι ἐπὶ τῷ βίῳ. Περὶ τούτων φησὶν ὁ ἀπόστολος· Ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης καὶ τὰ ἕξης, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν.

Ἐρώτησις θ' εἰς Νικηφόρον Κωνσταντινουπόλεως. Πῶς δεκτέον τοὺς μετὰ αἰρετικῶν συνεσθιόντας πρεσβυτέρους;

Ἐρώτησις. Περὶ τῶν πρεσβυτέρων, τῶν βεβρωκότων μετὰ αἰρετικῶν ἅπαξ καὶ δις καὶ μὴ κοινωνησάντων ἢ ὑπογραψάντων, εἰ χρή τούτους δέχεσθαι εἰς συνεστίασιν καὶ ψαλμωδίαν, χωρὶς σφραγίδος ἢ μετὰ σφραγίδος. Ἀπόκρισις, Ἐπὶ τῶν τοιούτων τηρητέον, εἰ οἱ βεβρωκότες ἱερεῖς μετὰ ἱερέων αἰρετικῶν ἢ λαϊκῶν ἔφαγον, καὶ ὁμολογούμενον, εἰ ὀρθοφρονούντων μὲν, [μὴ] κοινωνούντων δὲ τοῖς αἰρετικοῖς, μείζον δὲ τὸ κριμα ἐπὶ τῶν ἱερωμένων. Μετανοία δὲ ἀξιολόγῳ προσδεκτέον ἑκατέρους, κοινωνῆσαι δὲ χρή αὐτοῖς ἄλλων τε προσευχῶν καὶ σφραγίδων.

Ἐρώτησις ι' εἰς Νικηφόρον Κωνσταντινουπόλεως. Εἰ χρή συνεσθίειν μετὰ τῶν τῇ αἰρέσει ὑπογραψάντων κοσμικῶν.

Ἐρώτησις. Περὶ τῶν ὑπογραψάντων κοσμικῶν ἐν τῇ αἰρέσει καὶ κοινωνούντων, εἰ χρή τοὺς τοιούτους κοσμικοὺς κοσμικοῖς ὀρθοδόξοις συνεσθίειν. Ἀπόκρισις, Ἡ ἀδιαφορία τῶν κακῶν τὸ αἴτιον· Ἀναμέσον γάρ, φησί, καθαρῶ καὶ βεβήλου οὐ διέστελλον. Χρή οὖν, εἴ περ ζηλωταὶ εἰσὶν ὀρθοδοξοῦντες, μὴ προσίεσθαι τοὺς τοιούτους εἰς συνεστίασιν, εἰ μὴ πρότερον ὑπὲρ τῆς πονηρᾶς ὑπογραφῆς ἐπιτιμηθεῖεν, εἶτα καὶ ἀπόσχονται τῆς αἰρετικῆς κοινωνίας. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ περιστάσιν φεύγοντες τοὺς κινδύνους, χραίνονται τῇ αἰρετικῇ κοινωνίᾳ τινές, ὁμολογοῦντας τὴν προπέτειαν καὶ μετανοοῦντας, προσδεκτέον εἰς συνεστίασιν. Καὶ τοῦτο οὐκ ἀδιαφόρως, ἀλλὰ κατὰ σύμβασίν τινα περιστατικὴν καὶ φέρουσαν ἐντεῦθεν κέρδος ἀμφοτέροις, ἀλλ' οὐ ζημίαν ψυχικὴν.

Ἐρώτησις ια΄ εἰς Νικηφόρον Κωνσταντινουπόλεως. Εἰ ἐφέϊται βαπτισθῆναι ὑπὸ κοινωθέντος ἱερέως, ἐν ἑλλείψει ὀρθοδόξου;

Ἐρώτησις. Περὶ τῶν θελόντων βαπτισθῆναι, ἐὰν μὴ εὐρεθῆ ὀρθόδοξος πρεσβύτερος ἢ ἄμειπτος, εἰ χρὴ βαπτισθῆναι ὑπὸ τῶν κοινωθέντων ἱερέων ἢ ἀκηρύκτων, μάλιστα ἐὰν θάνατος κατεπεΐγη. Ἀπόκρισις. Τύπος τοιοῦτος ἐξεφωνήθη ἐνταῦθα παρὰ τε ὁμολογητῶν ἱεραρχῶν τε καὶ καθηγουμένων, τοὺς εἰρημένους πρεσβυτέρους παύεσθαι μὲν τῆς λειτουργίας διὰ τὴν αἰρετικὴν κοινωνίαν, συγχωρεῖσθαι δέ, μὴ εὐρισκομένους ἱερέως, καὶ βαπτίζειν καὶ μεταδιδόναι τῶν ἁγιασμάτων, προτετελεσμένων ἐξ ἀκρατήτου ἱερέως, σχῆμά τε δίδοναι μοναχοῦ, εὐχὴν τε ποιεῖν ἐπὶ ἐκκομιδῇ, Εὐαγγελίον τε ἐκφωνεῖν ἐπὶ ὄρθρου, καὶ γε τῶν Θεοφανείων ὕδωρ εὐλογεῖν, ὡς εἴρηται, κατὰ περιστάσιν, διὰ τὸ μὴ ἐναπομένειν τοὺς λαοὺς παντάπασιν ἀνηκόους τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἀφωτίστους. Εἰ οὖν συναρέσκει καὶ ὑμῖν, κρατεῖτω ὁ τοιοῦτος τύπος καὶ ἐν τοῖς αὐτόθι.

Ἐρώτησις ιβ΄ εἰς Νικηφόρον Κωνσταντινουπόλεως. Ἄν ἐπιτιμᾶται ὁ ἀποσχίσας καὶ μετανοῶν;

Ἐρώτησις. Περὶ τῶν ἀποσχισάντων καὶ μετανοία προσερχομένων, εἰ ἔξεστι τοῖς τοιούτοις ἐπιτιμίαν δίδοναι ἢ δέχεσθαι αὐτούς. Ἀπόκρισις. Ἦδη ἐν τοῖς ἀνωτέρω προδεδήλωται, ὅτι χρὴ δίδοναι, καὶ παρελκόν τὸ αὐτὸ ἐπικυκλεῖν.

Ἐρώτησις ιγ΄ εἰς Νικηφόρον Κωνσταντινουπόλεως. Ὅτι οὐ δεκτὸς ὁ ὑπὸ καθηρημένου ἐπισκόπου χειροτονηθεὶς πρεσβύτερος.

Ἐρώτησις. Ἐὰν ἐπίσκοπος, ἐν ἐγκλήματι περιπεσὼν, ὑπὸ συνόδου καθαιρεθεῖ, εἶτα πάλιν χειροτονήσῃ πρεσβύτερον, ὁ δὲ αὐτὸς πρεσβύτερος, ἐν μοναστηρίῳ παραγενόμενος, ὑπὸ τοῦ ἰδίου πατρὸς δέξεται ἐπιτιμίαν πρὸ χρόνων, καὶ μετὰ ταῦτα ἐνεργῆ ἐν τῇ ἱερωσύνῃ, εἰ χρὴ δέχεσθαι τὸν τοιοῦτον ἱερέα, εἰ ἀνέγκλητός ἐστι, δεόμεθα. Ἀπόκρισις. Προφανοῦς οὐσης τῆς ἀτοπίας, οὐδὲ ἐπερωτῆσαι ὑμᾶς ἐχρηῖν περὶ τοιοῦτου ἐγκλήματος, εἴρηκε γὰρ ὁ Κύριος· Οὐ δύναται σαπρὸν δένδρον καρπὸν καλὸν ποιεῖν· οὐχ ὅτι ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἡγουμένου, ἀλλὰ κὰν ὑπὸ ἁγίου τινὸς ἐπιτιμηθεὶς ὁ τοιοῦτος ἀπολέλυται τοῦ λειτουργεῖν, οὔτε γὰρ αὐτὸς ἱερεὺς, οὔτε ὁ λύσας ἅγιος. Ἐπεὶ οὕτω, παρατραπήσεται πάντα τὰ κανονικὰ παραγγέλματα καὶ οἰχίσηται.

Ἐρώτησις ιδ΄ εἰς Νικηφόρον Κωνσταντινουπόλεως. Περὶ πρεσβυτέρων συμφαγόντων μετὰ ἑτεροδόξων καὶ Κωνσταντίνου τοῦ μητροπολίτου.

Ἐρώτησις. Περὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἀπὸ ὀρθοδόξων χειροτονηθέντων, μὴ ὑπογραψάντων δὲ μηδὲ κοινωνησάντων, συμφαγόντων δὲ μόνον μετὰ Κωνσταντίνου τοῦ Μητροπολίτου. Ἀπόκρισις. Ἐν τοῖς ἀνωτέρω προαπεδόθη ὁ περὶ τούτου λόγος. Εἴτε οὖν μετὰ Κωνσταντίνου, εἴτε μεθ' οἰουδήποτε τῶν ἑτεροδόξων ἢ συνεστίασις γέγονε, μετανοία ἀξιολόγῳ ὁ συνεστιασθεὶς τοῦ ἐγκλήματος ἀπολέλυται, οὐ μόνον πρὸς συνεστίασιν τῶν πεφυλαγμένων, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἡν ἠξιώθησαν ἱερωσύνην. Τὸ δὲ μέτρον τοῦ ἐπιτιμίου οὐ δυνατόν ὠρισμένως ὑποβάλλειν, διὰ ποιότητα καὶ προσώπου καὶ τρόπου, ὥστε ἐν δυσὶν ἢ τρισὶ τεσσαρακοσταῖς ἀρκεῖσθαι τὸν ἐπιτιμηθέντα.

Ἐρώτησις ιε΄ εἰς Νικηφόρον Κωνσταντινουπόλεως. Περὶ τῶν κατ' ἄγνοιαν συμφαγόντων μετὰ πρεσβυτέρων βεβρωκότων μετὰ τοῦ αὐτοῦ μητροπολίτου.

Ἐρώτησις. Περὶ πρεσβυτέρων, ὁμοίως ὑπὸ ὀρθοδόξων χειροτονηθέντων καὶ κατὰ ἄγνοιαν συμφαγόντων μετὰ πρεσβυτέρων βεβρωκότων μετὰ τοῦ αὐτοῦ μητροπολίτου. Ἀπόκρισις, Γέγραπται· Πᾶν τὸ ἐν ἀγνοίᾳ, καθαρισθήσεται, ὥστε ἀνένοχοί εἰσι παντὸς ἐπιτιμίου.

Ἐρώτησις ις΄ εἰς Νικηφόρον Κωνσταντινουπόλεως. Ὅτι καὶ ὁ ἀπλοῦς μοναχὸς δίδωσιν ἐπιτίμιον.

Ἐρώτησις. Περὶ πρεσβυτέρων ὀρθοδόξων, ἡγουν Ἰλαρίωνος, καὶ Εὐστρατίου μοναχοῦ, ἂν ἔχωσιν ἐξουσίαν δίδοναι τὰ ἐπιτίμια. Ἀπόκρισις. Προεῖρηται κὰν τοῖς ἀνωτέρω, ὅτι χρὴ δίδοναι. Ἐπειδὴ δὲ ἐμφαίνει ἡ ἐρώτησις, εἰ δεῖ καὶ τὸν μὴ ἔχοντα ἱερωσύνην δίδοναι κατὰ ἀπορίαν πρεσβυτέρου καὶ πίστιν προσιόντος, οὐκ ἔξω τοῦ εἰκότως, καὶ τὸν ἀπλῶς μοναχὸν ἐπιτίμιον δίδοναι.

Ἐρώτησις ιζ΄ εἰς Νικηφόρον Κωνσταντινουπόλεως. Περὶ τοῦ κατ' ἄγνοιαν λαβόντος τὸ ἱερόν σχῆμα ὑπὸ πρεσβυτέρου χειροτονηθέντος ὑπὸ καθηρημένου.

Ἑρώτησις. Περὶ μονάζοντος, τοῦ λαβόντος τὸ ἱερόν σχῆμα κατὰ ἄγνοιαν ἀπὸ πρεσβυτέρου χειροτονηθέντος ὑπὸ καθηρημένου. Ἀπόκρισις. Εἴρηται ἐν ἑτέρῳ κεφαλαίῳ, ὅτι πᾶν τὸ κατὰ ἄγνοιαν καθαρισθήσεται καὶ οὐκ ἔξὸν ἀποστρέφεται τὴν μετὰ τοιούτων συνεστίασιν, καὶ ἐπὶ ἄλλων τὴν σύμβασιν ποιούντων ὁμοίως καὶ φιλίαν. Ταῦτά σοι μὲν ὡς συμψύχῳ καὶ συμπόνῳ ἡμεῖς κατὰ τὸ ἐφικτὸν ἀνεπτύξαμεν, αὐτὸς δὲ μεταδοίης ἀσφαλῶς τοῖς ἐπερωτήσασιν ἀδελφοῖς· Οὐ γὰρ πάντων ἢ πίστις, οὐδὲ πολλοῖς ἐκπέφρασαι τὰ τοιάδε, οὐ μόνον διὰ τὴν ἄγνοιαν τῶν ἀνομησάντων, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς πειρασμοὺς τῶν κρατούντων. Ἀνθ' ὧν δὲ οἱ εὐλαβέστατοι ἀπεστάλκασιν ἀποστολῶν πολλῶν τε καὶ καλῶν, ἀμείψοιντο παρὰ Θεοῦ τὴν ἀξίαν μισθαποδοσίαν, καὶ τάδε τὰ δύο μαλακίσκια εἰς ὑπόμνημα φιλίας. Ἐρωσθε ἐν Κυρίῳ, τιμιώτατοι, προσευχόμενοι ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἀμαρτωλῶν τὰ κρείττονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας.